

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO. MJESEČNO K 1-20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I U TUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU. U. Z. S. O. J.

GOD. III.

ŠIBENIK, utorak 6. srpnja 1915.

BR. 125. (355.)

Provalom ruske fronte kod Krasnika armada nadvojvode Josipa Ferdinanda prokrčuje si put u Rusiju zarobiv 8.000 Rusa.

Na ratištu proti Italiji običajni talijanski napadaji krvavo odbiveni.

Rat proti Italiji.

BEČ, 5. srpnja. (KB). Službeno se saopćuje:

Borbe na obrubu visoravni Doberdo opetovale su se jučer jednakom žestinom. Na večer je napadaj dviju talijanskih divizija proti odsječku fronte južno od Polazzo bio odbiven. Dalje sjeverno boj još traje.

I kod Woltschacha i upodručju Krna neprijatelj je opet uzaludno napadao.

U koruskom i u tirolskom pograničnom području bilo je samo topovske borbe.

Zamjenik šefa generalnog stožera Von HÖFER.

Rusko ratište.

BEČ, 5. srpnja. (KB). Službeno se saopćuje:

U istočnoj Galiciji savezne čete armade generala Linsingena, nakon pobjedonosnih bojeva koji trajali dvije sedmice, doprle su, u potjeri za neprijateljem, do Zlote Lipe, čiju je zapadnu obalu neprijatelj ispraznio.

U odsječku Kamienska Strumilova-Krasnik borbe još traju protiv ruskih stražnjih četa.

Kod Krylova neprijatelj je ispraznio zapadnu obalu Buga te Krylov zapalio.

S obe strane gornjeg Wieprza vodi se borba. Savezničke čete bacile su neprijatelja iz položaja sjeverno od potoka Pora, te prodrle sve do prama Plonki.

Prilikom na zapad armada nadvojvode Josipa Ferdinanda probila je u višednevnim borbama rusku boju frontu s obe strane Krasnika, te Ruse, uz velike gubitke, bacili natrag u pravcu prama sjeveru. Pri tome je bilo zarobljeno 29 častnika, 8.000 momaka, a 6 topova i 6 pušćanih strojeva zaplijenjeno.

Zapadno od Visle položaj je nepromijenjen.

Zamjenik šefa generalnog stožera Von HÖFER.

Sa francuskog ratišta.

BERLIN, 5. srpnja. (KB). Službeno se saopćuje:

Engleski napadaj sjeverno od Yperna, francuski nasrtaj na Souchez krvavo su bili odbiveni.

S obe strane Croix Descarmes na zapadnom obrubu šume Priester naše čete jučer su na juriš osvojile neprijateljski položaj u širini od 1500 metara te prodrle, sred meteža u neprijateljskim redovima, u šančeve do 400 metara. Očajno se branili morali su Francuzi da, uz teške gubitke, ispraznjuju šanac za šancom ostaviv tisuću neranjenih zarobljenika, dva poljska topa, četiri pušćana stroja, sedam bacala mina.

Isto tako uspio je istodobno upriličeni napadaj na francuski utvrđeni položaj Haut Dericupt, južno od Norroy, koji je s čitavom posadom i sa svim dogradjenim sredstvima borbe bačen u zrak, a onda prama planu ispraznjen.

Vrhovna vojna uprava

HRVATSKI SABOR.

ZAGREB, 5. srpnja (KB). U današnjoj sjednici zaključio je sabor da od ovomjesečnih zastupničkih dnevnica svakom zastupniku odbije se 50 kruna, od kojih polovica ide za podršku invalida, a druga polovica za hrvatske škole.

Sabor je prihvatio zakonsku osnovu glede zapljena imetka veleizdajnika.

Uspjeh drugog ratnog zajma.

BEČ, 5. srpnja (KB). Ukupni iznos svih supskripcija na drugi austrijski ratni zajam, koji je danas zaključen, iznosi, prama do sada prispjelim vijestima mjesta za supskripciju, 2.630 milijuna kruna.

U porazu Talijana kod Plave.

Ratni dopisnik „Berliner Tageblatta“ javlja s talijanskog ratišta: Talijani su koncentrirali svoje navale oko Plave, gdje su poslali u boj svoje pučko-ustaške i pričuvne brigade, te postavili oko 250 topova, među kojima ima i mnogo mužarskih bitnica. Ondješnje ces. i kr. čete sastoje se od ugarskih, dalmatinskih, čeških, rumunjskih, poljskih i jednog bečkog bataljuna. Ondje je pao satnik Dürr, koji je dan prije u najvećoj vatri uztrajao kraj telefona, te zato brzojavno dobio red željezne krunice. Talijani su pretrpjeli strašne gubitke. Njihova 38. pukovnija spala je 3000 na 800, ljudi

a 125. pukovnija izgubila je pukovnika i sve majore. Čitav bojni terrain jedva obseže jedan četvorni kilometar. Oba neprijatelja mogla su vidjeti vrške Plave, te iz obasuti granatama. Boj o tu uzvisinu traje već od petoga lipnja. Talijansko topništvo prvi je dan uzalud tražilo naše bitnice. Tri dana iza toga poduzela je III. divizija žestoku navalu i naše su se čete takmile u bacanju Talijana su opet pokušali, da se domognu visine, no i opet su bili prisiljeni, da se vrata ostaviš 1000 mrtvaca. Dne 15. u večer, ponovilo je pješništvo navalu i Piemontezci su tri puta navali, ali su ih sva tri puta i suzbili. Najteži dan uslijedio je međjutim tek kasnije. Za dva dana poslao je naime neprijatelj tri podpune brigade protiv naših pozicija, a četvrta je ostala u pričuvu. Prije toga posjetio je talijanski kralj Piemontez, te ih zanosnim govorom obodrio. Ovi su doista junaci započeli navalu i stali se uzpinjati sve više, nadoknađujući podjednako svoje gubitke. Tada su s visine 383 prodrle naše pričuve i tu je došlo do strašnog boja na šake. Puške su i topovi zašutjeli, a ozvanjali su se tek častički revolveri, dok su vojnici radili kundakom i bajonetom. Mnogi su bacili pušku, te su se borili samo na šake. U toj strašnoj bitci crtala se sva međusobna mržnja protivnika. Austro-ugarskim četama najposlije je uspjelo zbaciti neprijatelja s brda, a talijansko se topništvo sakrilo u jednu špilju za klišuram. Svaka daljna navalna takodjer smo suzbili.

Glavna sila Talijana stoji pred našom neosvojivom pozicijom na brdu Kolovrat. Na nutarnjoj obali Soče drže se još tri do četiri hiljade ljudi, koji samo noću izlaze iz svojih zaklona. Naše im topništvo zbog klišura i udubina nije moglo da naškodi, ali ni oni nisu mogli dalje da dopru.

Sa tirolskog bojišta.

Misa na bojištu.

Ratni izvjestitelj „Neue Freie Presse“ Roda Roda iznosi slijedeću zanimivu bilješku:

Tik od neprijatelja stoje strijelci u . . . , kako li ću samo to nazvati? U zaštitnom jarku. Taj taj zaklon nije iskopan, taj je zaklon za ljudski stas usječen u pečinu prekriven drvenim platinicama.

Tirolci su vrlo pobožni, ne će oni da budu bez svećenika, pa ni ovdje još najmanje pred neprijateljem. Vojnički svećenik im čita misu. Strijelci pobožno slušaju misu i mole. Njihova je duša kod Boga, njihove dalekovidne oči kod neprijatelja.

„I otpusti nam dugove naše.“ govorio u sebi stari tirolski strijelac. . .

i opazi, da se najednoć onamo na onu stranu pokaza talijanska kapa, tamo, gdje je dugo slušio; pograbi mauzericu k licu, pa cilja, plane jedna patrona — dobro je pogodila, sad onaj tamo ima, što ga ide — pa spusti pušku i moli dalje u sebi: „Kako i mi otpuštamo dužnicima našim.“

Pitanje nutarnje kolonizacije.

Zapljena imetka veleizdajnika — Naši izseljenici — Pogibelj inojezičnih doseljenika.

Kako nam brzovaj dopisnog ureda javlja, hrvatski sabor prihvatio je zakonsku osnovu o zapljeni imetka veleizdajnika. U povodu pretresanja ove zakonske osnove „Hrvatska Obrana“ pozabavila se je pitanjem, koje, radi njegove važnosti, iznosimo prama razlaganju osječkog lista.

Kada je — veli „H. O.“ — analognu zakonsku osnovu dolazila pred ugarski sabor, izvjestili smo o tome, te smo tom prilikom spomenuli, da će sličnu zakonsku osnovu trebati iznijeti i pred naš sabor, u jednu ruku da se za svaki slučaj očuva naš autonomni položaj od kakvog neovlaštenog presizanja u našu pravnu sferu, a u drugu, da se za rana potrebni kautelama i zgodnim uredbama sve pripravi, kako nekretnine, koje će se uslijed ovakvog zakona eventualno dražbom prodavati, ne bi došle u tuđe ruke, jer bi se baš takvom prilikom moglo dogoditi, da se širom otvore vrata naseljavanju stranoga elementa u našim krajevima.

Od onda smo čuli u tom pravcu izrečene bojazni, ne iz kruga političara i inteligencije, koja se politikom bavi, već od seljačkih svijeta, zabrinuta radi štokavkih glasnina, koje se među njim šire, makar za sada i bez temelja, da se amo već spremaju mnoge hiljade stranih familija, koje bi imale naseliti zemljišta, opustjela uslijed prebjegavanja u Srbiju ili uslijed zapljene od države, kakva se zapljena s razlogom ili bez razloga očekuje.

Trebat će dakle u prvom redu nastojati, da u tu zakonsku osnovu udju takve ustanove, koje bi u tom pogledu svijet mogle umiriti, a onda bi se na svaki mogući način valjalo osigurati protiv stranačke invazije tom prilikom, koja bi podobna bila na našu štetu bitno alterirati nacionalni karakter cijelih naših krajeva, što bi kasnije moglo urcditi posljedicama, koje se danas u svome dosegu ni dogledati ne mogu.

Nekretnine, što ih država zaplijeni, prodaju se redovno na dražbi, pak se valja osigurati, da se možda ne bi drukčije odredilo bez nas i protiv naših interesa.

U drugom redu valjalo bi pak

sve učiniti što se može, da takve nekretnine dođu u naše ruke, što bi moglo tako biti, da ih prekupi zemlja, ili naše zemljišne zajednice, imovne općine, seljačke zadruge itd., koje bi ih onda preprodale našem svijetu ili do potrebe barem takvim elementima, koji se kod nas lako asimiliraju.

Ovo se ne bi smjelo uzeti kao čisto poslovna stvar, gdje se samo gleda na dobitak, jer je tu po srijedi velik narodni interes. U cijelu tu akciju morala bi se zato uvesti jednovita, s jednog mjesta s punom svijesti o cilju rukovodjena organizacija.

U prvom redu valjalo bi se ozbiljno o tome postarati, da ovakvim načinom opustjele naše krajeve naselimo iz naših, prekgusto naseljenih ili plodnom zemljom oskudnih krajeva.

U tu svrhu trebalo bi da se onim 400.000 izseljenika iz Banovine, koji se nalaze u Americi, omogući povratak u domovinu nakon svršetka rata. Ban je izjavio, da će vlada obratiti ovom pitanju najveću skrb i pažnju pružanjem kredita iz izseljeničkog fonda, eda se povede po konzulima akcija, kako bi se što veći broj tih izseljenika vratio u domovinu, te bi se tim načinom ispunile praznine, nanesene ratnim događajima, a radna snaga zemlje opet se ojačala.

Valjat će se dakle svojski o tome postarati, da se za ove izseljenike, koji se htjednu vratiti u domovinu, u prvom redu rezerviraju opustjela zemljišta, koja su pripadala državi. Mnogi će se i mnogi na takav način i skloniti na povratak, a mi ćemo i pojedini krajevima danas za nas nacionalno gotovo izgubljenim, opet moći vratiti prvobitni njihov nacionalni karakter, naročito pak naseliti ih pouzdanim hrvatskim elementom, koji će i Monarhiji biti garancija za mir i red na medji.

Ovakvo u glavnom osječki list. Pitanje je svakako od važnosti i za Dalmaciju, jer i u Austriji je zakon o zapljeni imetka veleizdajnika takodjer izdan, jer i Dalmacija ima svoje izseljenike u Americi i drugdje, kojima bi se imao omogućiti povratak u domovinu, jer i kod nas je potreba organizirane nutarnje kolonizacije, pogotovo pred pogibelju invazije inorodnog elementa. Stvar spada u prvome redu na „Zadružni Savez“, koji bi imao povesti svrsishodnu akciju, sporazumno s akcijom u Banovini.

Izgledi žetve u Ugarskoj.

Prema predanju počela je žetva 28. juna na sv. Petra i Pavla. Na pojedinim mjestima počela je žetva već prije. Izvještaj, koji je objelodonio ugarsko ministarstvo poljoprivrede o stanju usjeva za vrijeme od 21. do 24. juna, označava nade u žetvu žita i to na vrlo povoljan način. No pokazuje se, ako se usporedi izvještaj

